

Tingvoll, 20.2.2023

Møre og Romsdal fylkeskommune
post@mrfylke.no

Klage - Løyve til akvakultur av matfisk av torsk (Gadus morhua) på ny akvakulturlokalitet 45159 Aukan i Aure kommune

Dykkar ref. 2021/21502 - 11382/2023

Naturvernforbundet klagar på vedtaket om konsesjon 31.1.2023. Vi meiner det er gjort feil ved vurderingane av føresetnadene i saka. Vedtaket må gjerast om til avslag.

Vi blei kjent med konsesjonsvedtaket gjennom oppslag i pressa 15.2.2023, og har fått tilsendt dokument i saka 16.2.2023.

Det siste året er det tildelt ein handfull konsesjonar for torskeoppdrett i Møre og Romsdal. Det er lagt til grunn at ny oppdrettstorsk ikkje rømmer og ikkje gyter, og at verksemda dermed representerer ein minimal risiko for at noko gale vil skje.

Vi har i løpet av kort tid lagt merke til at meir enn 80000 torsk fann nokre hol i dei ekstra gode nøtene som blei bruka ved Alida i Volda. I alle fall ein del av fiskane har mjølke sjølv om Gadus seier at dei styrer dette med lys, slik at dei ikkje skal gyte før om eit år, tidlegast. Kva som skjer med hofisken som no er utanfor merdene er uvisst. Kor mange av dei lever i havet om eitt år? Vi har spurdt Gadus om det. Vi har fått eit munnleg svar med lange setningar. Det går i retning av at ingen kan vite noko sikkert og derfor er det umogleg å svare, og ein må vente til ting blir undersøkt meir. Det er eit greitt nok svar så lenge det ikkje blir sleppt tam torsk i sjøen, så lenge det er statusen.

At egg frå gyting i merda kan bli befrukta av villfisk skal vere uklart, men det treng vi ikkje vite sikkert så lenge torsken som ikkje skulle klare seg utanfor nota sjølv ser ut til å finne fram til førekomstar med vill torsk. Då står det berre att å sjå om dei er der om eitt år. Når så mykje anna ikkje er som torskeoppdrettsnæringa seier, så trur vi at forsikringane frå næringa om at tamtorsken døyir utanfor merdene heller ikkje kan reknast som nokon garanti.

Når det er fjordfiskararar og ikkje verksemda sjølv som oppdagar at fisken rømmer, og det same skjer ved Meløy i Nordland, så må vi registrere at svært mange av føresetnadene som låg til grunn i søknadene viser seg ikkje å stemme.

E24 opplyser den 19.2.2023¹ at Nordcod som driv med torskeoppdrett ved Meløy i Nordland ikkje har funne nokon grunn til at torsk kan rømme frå deira anlegg. For oss er det ikkje nødvendig å finne årsaka. Så lenge ein har så dårleg kontroll, må ein slutte med å setje torsk i merder og slutte å gje konsesjonar.

Det blir sagt i konsesjonsvedtaket at ein har for liten kunnskap om torskeoppdrett. Då skal ein ikkje prøve ut nye metodar i stor skala. Det har rømt nok fisk til at ein har nok å forske på dei neste ti åra, utan at det blir gjeve nye konsesjonar.

Vi merker oss at Fiskeridirektoratet rår frå å gje konsesjon som følgje av manglande kunnskap om påverknad på vill torsk.

I konsesjonsvedtaket seier fylkeskommunen at vurderingar er gjort på grunnlag av: *«søkar si tilleggsutgreiing med vurderingar av risiko for påverknad av vill torsk gjennom nærleik til gytefelt.»*

Frå ROV-undersøkinga er dette referert:

«Det ble gjort funn av fem forskjellige svampearter som danner naturtypen hardbunn svampeskog, med relativt lav tetthet. Det var for det meste relativt spredte observasjoner, men i områder 150 og 650 m fra anlegget på 150m dyp var det høyere tetthet med observasjoner. Det ble registrert sjøfjær (Pennatulacea, Funiculina quadrangularis og Virgularia sp.), men i lav tetthet og dermed ikke kategorisert som sjøfjærbunn. Observasjonene av sjøfjær ble gjort langs den dypeste delen av influensområdet på 200m dyp med tettest forekomst 450-600m fra det planlagte anlegget sin ytre merdekant vinkelrett på hovedstrømretning. Naturtypen svampeskog og svampespikelbunn er på OSPARs liste over minkende og/eller truede habitater, og er i MAREANO-programmet klassifisert som sårbare habitater. Det er sparsomt med klare definisjoner på naturtypene.»

Vi saknar ei vurdering av om dette kan dreie seg om bestandar som tidlegare har vore tettare og rikare, og kan ha gått tilbake, t.d. som følgje av tidlegare oppdrettsverksemd i nærområdet, eller summen av oppdrett i eit større fjordsystem, eller om det er dette som er naturleg på staden. Skilnaden vil ha noko å seie for vurderinga når det gjeld svamp og korallar.

Det kan elles verke som at ein ikkje har dei kartleggingsreiskapane som skal til når det blir sagt at *«Det er sparsomt med klare definisjoner på naturtypene»*. Dette tyder at ein må ta høgde for dette, jf. naturmangfaldlova § 9.

Fylkeskommunen oppsummerer:

«Samla sett er vår vurdering at lokaliteten sine straumforhold saman med tiltak som søkar vil innføre gjer at risikoen for at egg gytt i merd skal nå nærliggjande gytefelt er akseptabel.»

Om rømming står det i konsesjonen: *«Det er fleire vitsskapelege studium som viser at rømt oppdrettstorsk kan bevege seg over større avstandar, fleire titals kilometer. Rømt*

¹ <https://e24.no/hav-og-sjoemat/i/WRoMrd/norcod-aner-ikke-hvordan-oppdrettstorsken-har-roemt?referer=https%3A%2F%2Fwww.vg.no>

oppdrettstorsk kan konkurrere med villtorsk om mat, og det er risiko for at dei kan søke til gytefelt og delta i gyting med vill torsk. Fylkeskommunen anerkjenner at rømt oppdrettstorsk kan utgjere ein risiko og at nærliggande gytefelt kan ligge innafor svømme avstand frå den omsøkte lokaliteten. Etter ei samla vurdering, der vi også har vektlagt Gadus Group AS sine tiltak med ekstra sterke nøter og fokus på å unngå lause delar for å hindre torsken i å bite på nota, meiner vi at fordelane med å gi løyve på lokaliteten Aukan er større enn ulempe som risiko for rømt oppdrettstorsk utgjær.»

Vidare: «Fylkeskommunen si vurdering er at det er mogleg at eit nytt oppdrettsanlegg for torsk i fjorden kan føre til endring i gytevandringa for vill torsk, men at det ikkje grunnlag for å avslå søknaden og at risikoen er akseptabel.»

Fylkeskommunen har ein grenselaus tillit til Gadus: «Vi legg til grunn at Gadus Group AS driv anlegget på ein slik måte at det blir minst mogleg påverknad på vill torsk i området.»

Vi sleit med tilliten til Gadus alt då vi las vedlegga til søknadene rundt om. Etter det har alt blitt endå verre. Rømminga av torsk på Sunnmøre hausten 2022 gjer at kysttorsken blir utsett for den påverknaden ein frykta. Tida er no inne for å legge på bremsen, slik at ein ikkje risikerer det same på Nordmøre.

Fylkeskommunen si vurdering av risiko og kva som er fordel og ulempe er uholdbar. Å utrydde bestandar av vill torsk vil alltid representere ei ulempe som er større enn fordelene med oppdrettsverksemd.

Konklusjon

Torskeoppdrettarane har sjølv prova at tam torsk rømmer og at nye og betre nøter ikkje er sikre. Fjordfiskarane har påvist at tam torsk i havet kan blande seg med ville torskebestandar og i alle fall hannfisk ser ut til å kunne gyte der det er vill torsk. Heilt vesentlege føresetnader for konsesjonen er ikkje til stades.

Krav om oppsetjande verknad av klaga

Rømminga av torsk ved Alida i Volda viser at det kan oppstå irreversibel verknad alt ved at det blir sleppt fisk i merda, lenge før klaga er avgjort. Vi bed difor om at klaga får oppsetjande verknad.

Med helsing

Øystein Folden
Fylkessekretær